Mojžíš s Áronem jsou pod palbou. Na jejich hlavy se sesypal hněv celého národa. Lidé jsou nespokojení. Nelíbí se jim, kam se dostali. Mají hlad. Sestry a bratři, je až s podivem, jak snadno a rychle se změní společenská atmosféra. Ještě před pár dny rozjásaní Izraelci zpívali k poctě vítězi nad faraónovými vojsky. Radovali se ze svého jedinečného Boha a Zachránce. ***Hospodin je má záštita a píseň, stal se mou spásou. On je můj Bůh, a já ho velebím, Bůh mého otce, a já ho vyvyšuji.***
(15,2)
Ano, tehdy byli všichni nadšení z nenadálé změny. Egyptská královská armáda nestačila na průvod poutníků. Moře ji zadrželo. Ti poutníci totiž byli poutníky Božími a Bůh je chránil a zaštiťoval. Jenže co bylo, bylo. Radost vystřídala starost o živobytí. Kde v poušti sehnat vodu, kde v poušti sebrat jídlo? Nedivíme se tedy, když čteme:
Celá pospolitost Izraelců na poušti reptala proti Mojžíšovi a Áronovi.
(2)

Je až s podivem, jak snadno a rychle se změní společenská atmosféra. Radost a smělá očekávání lehce vystřídá hořkost a zklamání. I my sami jsme to v národních dějinách okusili. Na podzim roku 1989 všechno vypadalo nadějně, jenže hned z jara 1990 se začalo s lamentováním. „Kvůli tomuhle jsme na náměstí klíči nezvonili. Hrůza, jací lidé se derou do popředí. A co se děje s našim hospodářstvím.“ Myslím, že Bible stejně jako osobní zkušenost nás učí, že dnešní radost a jásot nejsou zárukou, že i zítra nám bude do zpěvu.

Mojžíš s Áronem jsou pod palbou. Jakožto předáci lidu čelí přívalu nespokojenosti. To oni přece zpunktovali odchod z Egypta. Zaslíbená země je v nedohlednu. Lidé raději vzpomínají, jak tomu bylo dříve. Ano, byli sice otroky, ale měli své jistoty. Malé jistůtky bez velkých snů. Čert nám byl dlužen tohle pouštní dobrodružství, zní heslo dne. ***Izraelci jim vyčítali: „Kéž bychom byli zemřeli Hospodinovou rukou v egyptské zemi, když jsme sedávali nad hrnci masa, když jsme jídávali chléb do sytosti. Vždyť jste nás vyvedli na poušť, jen abyste celé toto shromáždění umořili hladem.“***
(3)
Izraelské stížnosti mají logiku. Dávají smysl. Raději se s plným břichem udřít k smrti, než ve svobodě zahynout hladem. Veřejnosti vadí nepředvídatelnost situace. Dříve se mohli spolehnout na zaběhané pořádky, třebaže nebyly příliš příznivé. Sice na ně nadávali, ale uměli v nich žít. Teď nevědí, co bude dál.

Mojžíš s Áronem jsou pod palbou. Dopadá na ně nevole, způsobená politickým a ekonomickým vývojem. Jenže mýlili bychom se – a mýlili bychom se po marxisticku –, kdybychom všechny potíže připisovali jen a jen společenské a hospodářské situaci. Problematické nejsou pouze okolnosti, problematický je samotný člověk Problematický není zdaleka jen stav světa, problematický je stav lidského srdce. A o ně tady právě jde. Jak se lidé staví ke svému okolí? Jakou náladu mají ve svém nitru? Izraelci mají zrovna mizernou náladu. Prachmizernou. Jsou zklamaní, jsou rozčarovaní, jsou otrávení. A jsou naštvaní na Mojžíše a Arona. Otroci byli zvyklí utlumit jakékoliv odvážnější doufání, byli zvyklí okleštit každý náznak optimismu. Avšak tihle dva bratři v nich probudili sny. Vdechli jim naději. Uprostřed poroby a bezduché námahy je pozvali na cestu ke svobodě. Začali rozvíjet veliké plány o zaslíbené zemi, v níž lze žít důstojně, naplno a beze strachu. Ovšem nyní jsou všichni uprostřed pouště. A kde nic, tu nic.

Mojžíš s Áronem jsou pod palbou. Jsou vinni nenaplněnými sny. Oni mohou za zmařené šance. (Bývalý prezident Václav Havel by mohl vyprávět, jak trpké bývá obviňování za zklamané naděje.) Místo aby Izraelci u Nilu po svém dožili dny složené z malých jistot, jsou velice zklamáni. Na chvíli si mysleli, že

existuje lepší život než egyptská dřina. Chvíli šli s jasným cílem. Na chvíli se přestali bát o svou budoucnost. Na chvíli dokonce zpívali Bohu s plných plic. Svobodně a zhluboka se nadechli a opřeli se o Bopha s obrovskou důvěrou, že je povede dál. Byli vedeni k víře, ale nyní se cítí být svedeni a podvedeni. Vždyť nemají co jíst.

Mojžíš s Áronem jsou pod palbou. Není to palba ani politická, ani ekonomická, ani sociální. Je to palba teologická. Věroučná. Slovo Bůh sice přímo nezazní, ale visí nevyřčeno ve vzduchu. Zde se jedná o to, jaký je Bůh. Zda je Hospodin spolehlivý, nebo zda je nespolehlivý. Zda Bůh skutečně vede ke svobodě, zda jeho cesta opravdu míří do zaslíbené země. Do šťastného a požehnaného života. Anebo to všechno s Bohem je trapný omyl? Laciné chlácholení. Nenaplněné, nenaplnitelné sny. Má víra v Boha nějaký oprávněný základ, nebo je víra jen jakási iluze, dočasný vzmach a vzepjetí zoufalých jedinců. Izraelci to neřeknou otevřeně, ale vadí jim, že zmizel Bůh. Jsou znejistěni, že není přítomen. Kde je? Včera tak slavný a mocný, a dnes tak nepatrný a nečinný.

Mojžíš s Áronem jsou pod palbou. Jsou pod palbou kvůli své víře. A my jakožto věřící lidé jsme pod palbou s nimi. Kde je Bůh v dnešní poušti? Kdekdo má mizernou náladu. Kolem sebe vidí jen pustinu a suchopár. Nic pěkného, nic životodárného, nic, co by životu dodalo náboj, šťávu, jiskru. Přesně jako tenkrát jeví se dnes Bůh nepatrný a nečinný. Sestry a bratři, zde se dotýkáme samotného kořene víry a nevíry. Mnoho lidí nevěří v Pána Boha, poněvadž prostě nevidí jeho působení. Svět je pro ně doslova bohapustý. Čekali by, že Stvořitel nějak více projeví svou moc. Na Boha by se slušelo, aby rozhodněji potíral zlo a aby se o tento svět více staral, myslí si kdekdo. Jsou jako dávní Izraelci. Zapomněli na písničku o Boží lásce a dobrotě. Nevědí, co bude dál. Připadají si sami, bez Boží podpory, jenom nějak klidně dožít.

Mojžíš s Áronem jsou pod palbou. Ale jak už bylo řečeno,

Hospodin je jejich záštitou. Můj Bůh je můj štít, můj hrad, má skála, zpívá se neúnavně v žalmech. A proto jsou Mojžíš a Áron ochráněni. Bůh se jich zastane, nenechá je v nouzi a slituje se nad svým pošetilým lidem. Mají hlad, prahnou po masu a po chlebu, tedy dostanou, co potřebují. Známý výjev: večer se na tábor snesou křepelky a po ráně leží na zemi mana. Není nutné za tímto příběhem ihned hledat nějaký nepochopitelný zázrak. V komentářích se dočtete možné vysvětlení. Sinajská oblast je důležitým koridorem pro tah stěhovavých ptáků. Nad pouští ptáci nelítají příliš vysoko a obzvláště navečer se může stát, že se únavou pohybují takřka při zemi. I výskyt many je známý úkaz. Stromy a keře tamaryšku uvolňují mízu, která v chladných nocích tuhne a je vyhledávanou pochoutkou beduínů. Zřejmě toto Izraelci na poušti zakusili.

Ovšem přírodovědecké vysvětlení v botanicko-zoologických souřadnicích nestačí. Spokojíme-li se s ním, budeme opět jako oni nechápaví Izraelci. Nic nového se o Pánu Bohu nedovíme. Boží lid se plazí po kolenou, sbírá neznámé lahodné šupinky a ptá se: Man hú? Man hú? ***Když to Izraelci viděli, říkali jeden druhému: „Man hú?“ (Což znamená „Co je to?“) Nevěděli totiž, co to je.***
(15)
Ten vyjevený dotaz dal pokrmu i jméno – mana. Jak směšné, jak paradoxní! Byli uprostřed pouště, hladověli a nyní mají co jíst. Jejich životy jsou upevněny, zachráněny a oni se pořád ptají: Co to je? Co to je? Nechápou. Nedošlo jim, že jim Hospodin pomáhá, že díky Boží péči nezhynou, ale smějí jít dál. Mají ruce plné dobrých darů, mají ruce naplněné Boží štědrostí, ale oni pořád na Pána Boha nepomyslí. Teprve Mojžíš jim musí všechno vyložit.
Mojžíš jim řekl: „Toto je chléb, který vám dal Hospodin za pokrm.“
(15)

Až se opět někdy podobně jako Mojžíš s Áronem ocitneme pod palbou nevěřících otázek, odpovězme po Mojžíšově vzoru. A vlastně i po vzoru Kristovu, jak jsme slyšeli v prvním čtení. Když lidé zpochybňují, kde je Bůh, kde je jeho moc a pomoc, tehdy obraťme pohled k Boží péči. Sami sebe i druhé lidi učme krokům víry. Nerozhlížejme se po světě pouze s neřešenou otázkou „Co to

je?“, „Co to má znamenat?“, „Co my s tím?“ Víra je krok od otázky k odpovědi.
„Toto je chléb, který vám dal Hospodin za pokrm,“
vysvětluje Mojžíš lidem. Toto Pán Bůh dělá pro vás: stará se o vás. Ze své štědrosti vás drží při životě. V poušti světa díky Bohu nezahynete, ale smíte jít dál. A na své životní cestě natrefíte na mnohé věci, které vás potěší, povzbudí, posílí. Přestaňte je přehlížet, přestaňte se už vyhýbavě ptát „co to je?“. Připusťte si, že Bůh je při vás a má vás rád.

Sestry a bratři, v modlitbě Páně prosíme „chléb náš vezdejší dej nám dnes“. Neříkáme to proto, že by se Bůh zdráhal nás nasytit a my bychom jej úporně museli přemlouvat. Ne. O denní chléb prosíme, neboť víme, kdo nám ho dává. Známe zdroj, z něhož čerpáme. Bůh je naším zdrojem. Díky němu jsou naše životy upevněny, zachráněny. Uprostřed pouště pochybností nalézáme cestu, lemovanou dobrými Božími dary. A ta cesta nás bezpečně dovede až k Božímu cíli. Amen.

Jan 6,30-37 107; 667; 257; 559
Filipským 2,1-4

Kázání na 7. neděli po Trojici, 26. července 2009.